

BRUK AV HJELPEMIDLER – SKRIFTLIG EKSAMEN

Eksamen kan organiseres med eller uten hjelpemidler. Siden det både på sentralgitt skriftlig eksamen og på lokalgitte eksamener nå har blitt vanlig å tillate alle hjelpemidler (i alle fall på deler av eksamen, les mer om dette i hovedartikkelen), så er det viktig at du som er eksamenskandidat kjenner reglene for fornuftig bruk av hjelpemidler. Du må også vite noe om hvordan du oppgir kilder. Det er særlig viktig at **privatister** og **praksiskandidater** leser dette.

Skriftlig eksamen følger to hovedmodeller for bruk av hjelpemidler:

- **Modell 1**

Alle hjelpemidler er tillatt. Unntak er Internett og andre verktøy som gjør kommunikasjon mulig. For norsk, engelsk og fremmedspråk er heller ikke oversettelsesprogram tillatt.

- **Modell 2 – Todelt eksamen**

Del 1 - Skrivesaker, passer, linjal og vinkelmåler er tillatt

Del 2 - Alle hjelpemidler er tillatt. Unntak er Internett og andre verktøy som gjør kommunikasjon mulig

Merk at på del 1 vil det ikke være anledning til å bruke privat PC.

Det er disse fagene som følger modell 2 med todelt eksamen: Matematikk (alle kodene, både sentralgitt og lokalgitt privatisteksamen), fysikk, kjemi og biologi skriftlig.

*****

Når alle hjelpemidler er tillatt, vil det innebære at man også kan bruke **lærebok**. Eksamensoppgavene skal lages på en slik måte at svar ikke skal kunne hentes direkte ut fra ei lærebok. Eksamensoppgaven skal være utforma slik at du får mulighet til å vise din kompetanse:

Kompetanse = Evnen til å mestre en kompleks utfordring eller utføre en kompleks oppgave

Oppgaven du skal løse skal utfordre deg til å kombinere kunnskap, til å vurdere sjølstendig, til å anvende det du har lært. Det forutsettes at oppgaven faktisk er utforma slik at den ikke enkelt skal kunne løses ved bruk av hjelpemidler aleine.

Dersom du i stor grad kun gjengir fakta eller skriver av fra ei lærebok, viser du ingen sjølstendig måloppnåelse og du vil kunne få karakteren 1.

*****

I møte med en eksamensoppgave som utfordrer deg med en kompleks problemstilling, vil det både være nødvendig og riktig å bruke hjelpemidler. Mange læreplaner inneholder mål som krever at du kan finne fram til, slå opp i og anvende ulike kilder. I mange **yrkesfag** kreves det for eksempel at du kan slå opp i forskrifter, HMS-regler, handbøker og liknende. **Du viser kompetanse og måloppnåelse når du anvender slike hjelpemidler på en god måte.**

Når man bruker **kilder** i en skriftlig besvarelse, skal man på en etterrettelig og redelig måte opplyse om dette. Det finnes ulike måter å gjøre dette på – det viktige er at det skal være mulig å finne fram til den kilden du har brukt for den som leser besvarelsen din. Her er noen holdepunkt:

- oppgi forfatter og fullstendig tittel på bok eller annen litteratur, dette gjelder også lærebøker
- for kilder fra nett, skal du oppgi fullstendig nettside og nedlastingsdato (men husk at du ikke kan bruke nettet på eksamensdagen, så dette gjelder materiale du har lasta ned tidligere)
- du kan gi opp kildene i en parentes i teksten eller skrive dem opp som ei liste helt til slutt i besvarelsen
- direkte sitat skal stå i anførselstegn på denne måten:
”Til eksamen i videregående skole er det viktigere for vurderingen at kildebruken er ryddig og oversiktlig, enn at de formelle kravene blir fulgt nøyaktig.”
(kilde: Utdanningsdirektoratets hjemmeside lasta ned 31 januar 2011
http://www.udir.no/upload/Eksamen/Videregaaende/V2010/NOR1211_NOR1212_NOR1218_NOR1025_Norsk_H2010_BM.pdf)

Ei **kilde** er per definisjon en tekst som leseren kan finne fram til og lese sjøl. Bruker du **egne notater** som støtte, regnes ikke dette som ei kilde, og du behøver ikke oppgi dette.

*****

Det er nytt fra våren 2011 at eksamen for **praksiskandidater** og **lærlinger** (sentralt gitt skriftlig eksamen) følger modell 1 hvor alle hjelpemidler er tillatt. Eksamensoppgavene kan derfor være noe endra fra foregående år, men det ventes ikke store endringer.

Privatisteksamen Vg1, Vg2 og Vg3 programfag vil også ha eksamen hvor alle hjelpemidler er tillatt. Dette gjelder for særlig for alle programfag på **yrkesfag**.

*****

Dersom en eksamenskandidat bruker eller prøver å bruke **Internett** eller andre kommunikasjonsmidler på eksamen, regnes dette som **fusk**:

§ 3-37. Annullering av eksamen

Eksamen i eit fag kan annullerast dersom eleven eller privatisten har fuska eller forsøkt å fuske ved eksamen. Dette gjeld også dersom det er sensorane som oppdagar fusk eller forsøk på fusk. Spørsmålet om annullering av eksamen i faget skal avgjerast av rektor sjølv for elevar. Eleven skal ha høve til å uttale seg munnleg før rektor fattar enkeltvedtak om annullering av eksamen. For privatistar avgjerast spørsmålet av fylkeskommunen. Privatistar skal ha høve til å uttale seg munnleg for fylkeskommunen før enkeltvedtak om annullering av eksamen blir fatta. Eleven eller privatisten har likevel rett til å fullføre eksamen på eksamensdagen. Enkeltvedtak om annullering av eksamen kan påklagast til Fylkesmannen.

For elevar som får eksamen annullert på grunn av fusk eller forsøk på fusk, fell standpunkt karakteren bort.

Dersom eksamen i videregående opplæring blir annullert på grunn av fusk eller forsøk på fusk, kan kandidaten gå opp til eksamen i faget som privatist, tidlegast eitt år etter den annullerte eksamenen.

Du kan lese mer om hjelpemidler på hjemmesida til Utdanningsdirektoratet ([lenke](#))